

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

29 Σεπτεμβρίου 2020

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 4198

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 123105/Θ2

**Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος
θρησκευτικής εξειδίκευσης «Βυζαντινή Μουσική
Γενικών Εκκλησιαστικών Λυκείων».**

**Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) των άρθρων 19, 20 και 24 του ν. 3432/2006 (Α' 14) «Δομή και Λειτουργία της Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης» όπως ισχύει,

β) της παρ. 2 του άρθρου 42 του ν. 4186/2013 (Α' 193) «Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις».

2. Την εισήγηση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής όπως διατυπώθηκε με τις υπ' αρ. 18/23-5-2019, 19/30-5-2019, 39/26-9-2019 και 28/5-6-2020 πράξεις του Δ.Σ. του.

3. Τη γνώμη του Εποπτικού Συμβουλίου Δευτεροβάθμιας Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης όπως διατυπώθηκε στις 1η/7-6-2019 και 3η/16-7-2020 Πράξεις του.

4. Την υπό στοιχεία 108806/Θ2/24-8-2020 (Β' 3625) απόφαση Υπουργού με θέμα «Αναμόρφωση των Ωρολογίων Προγραμμάτων Σπουδών των Εκκλησιαστικών Γυμνασίων και Γενικών Εκκλησιαστικών Λυκείων».

5. Το π.δ. 18/2018 (Α' 31) «Οργανισμός Υπουργείου Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων».

6. Το π.δ. 81/2019 (Α' 119) «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων».

7. Το π.δ. 83/2019 (Α' 121), «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών».

8. Το γεγονός ότι δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων για τις δαπάνες που καλύπτονται από αυτόν, σύμφωνα με την αρ. πρωτ. Φ.1/Γ/424/117929/Β1/9-9-2020, εισήγηση του άρθρου 24 του ν. 4270/2014 (Α' 143), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 παρ. 6

του ν. 4337/2015 (Α' 129) της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, αποφασίζουμε:

Το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών του μαθήματος θρησκευτικής εξειδίκευσης «Βυζαντινή Μουσική Γενικών Εκκλησιαστικών Λυκείων» ορίζεται ως εξής:

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΟΥΣΙΚΗ
ΓΕΝΙΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ

Α' ΤΑΞΗ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

1η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Εκκλησιαστική μουσική (χαρακτήρας και περιεχόμενο)

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να εισαχθούν στη φιλοσοφία της εκκλησιαστικής μουσικής.

β) Να κατανοήσουν το χαρακτήρα της (φωνητικός, μονοφωνικός-τροπικός), το εν γένει αισθητικό της υπόβαθρο και τη πρακτική της εφαρμογή στη λατρεία της Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Περιεχόμενα

α) Χαρακτήρας και περιεχόμενο της Εκκλησιαστικής μουσικής.

β) Οπτικοακουστικό υλικό ερμηνείας μελών Εκκλησιαστικής μουσικής.

γ) Είδη μελοποιίας.

δ) Σύντομη ιστορική αναδρομή - περιοδολόγηση.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα παρακολουθήσουν μουσικά παραδείγματα, από ακουστικά και οπτικά μέσα, ιστορικές ερμηνείες εκκλησιαστικών μελών.

β) Θα κληθούν να σχολιάσουν τον τρόπο απόδοσης των μελών, να καταθέσουν στην τάξη τυχών προσωπικές τους εμπειρίες από την συμμετοχή τους σε κάποιο αναλόγιο ή την γενικότερη λατρευτική τους ζωή.

γ) Θα ψάλουν ομαδικά ή και ατομικά κάποιο γνωστό τροπάριο, ως μια πρώτη μουσική γνωριμία, τόσο με τον καθηγητή της μουσικής, όσο και με την υπόλοιπη τάξη.

2η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Το Σημειογραφικό σύστημα

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν διάφορες πτυχές ενός ιδιαίτερου συστήματος μουσικής γραφής με μακρά ιστορική πορεία αλλά και σημαντικά εξελικτικά στάδια.

Περιεχόμενα

- α) Μορφή, χρήση και λειτουργία της παρασημαντικής.
- β) Τα σημάδια της παρασημαντικής.
- γ) Σύντομη ιστορική αναδρομή - περιοδολόγηση.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα έρθουν σε επαφή με τους χαρακτήρες του σημειογραφικού συστήματος, μέσω εποπτικών παραδειγμάτων (χειρόγραφα, έντυπα).

β) Θα κληθούν να αναγνωρίσουν αρχικά τα σηματοφόρα, μέσα από την παρακολούθηση μουσικών κειμένων από παλαιά χειρόγραφα και νεότερες έντυπες εκδόσεις.

γ) Θα σχεδιάσουν στο τετράδιο τα σηματοφόρα που διδάχθηκαν.

3η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Το Σύστημα της Οκταηχίας

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να προσδιορίσουν τη θέση της Εκκλησιαστικής μουσικής στο πλαίσιο των τροπικών μουσικών συστημάτων της Ανατολής.

β) Να αντιληφθούν την έννοια της τροπικότητας που χαρακτηρίζει τις παραπάνω μονοφωνικές μουσικές κουλτούρες, καθώς αυτές δίνουν ειδική έμφαση στο ζήτημα της εκλέπτυνσης της μελωδίας (διαστηματική-διαπικοιλματική).

Περιεχόμενα

- α) Η Οκταηχία ως θεωρητικό τροπικό σύστημα.
- β) Ακρόαση μελών Εκκλησιαστικής μουσικής.
- γ) Ειδοποιά στοιχεία της Εκκλησιαστικής μουσικής συγκριτικά με άλλους μουσικούς πολιτισμούς.
- δ) Διαστηματικός πλουραλισμός - Γένη.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα ακροαστούν παραδείγματα γνωστών τροπαρίων από διαφορετικούς ήχους όπως το «Σώσον Κύριε τον λαόν σου» σε α' ήχο, «Ο Μονογενής Υιός» σε β' ήχο, «Τήν ωραιότητα της παρθενίας σου» σε γ' ήχο κλπ.

β) Θα κληθούν, με τη βοήθεια του καθηγητή, να αναγνωρίσουν πρακτικά τη διαφορετικότητα των παραπάνω μελών.

γ) Θα ακούσουν αντιπαραβολικά κάποιο μουσικό έργο Δυτικής κλασικής μουσικής και ένα αντίστοιχο μονοφωνικό - τροπικό από το μουσικό πολιτισμό (λαϊκό-λόγιο) της Ανατολής.

4η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο α' ήχος (Βασικά χαρακτηριστικά)

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να αντιλαμβάνονται ως οικείο το άκουσμα του α' ήχου τόσο πρακτικά όσο και θεωρητικά.

β) Να κατανοούν ποιοτικά χαρακτηριστικά του ήχου στα ειρμολογικά του μέλη μέσα από τις μελωδικές κινήσεις στο βασικό τετράχορδο Πα - Δι, καθώς επίσης και το φαινόμενο της διατονικής συμπεριφοράς του Ζω.

γ) Μέσω της αντιφωνικής ψαλμώδησης των μελών, να προσομοιάσουν τη λειτουργική πράξη και το καταμερισμό των ψαλτικών ρόλων των αναλογίων.

Περιεχόμενα

- α) Πρακτική εκμάθηση προφορικών μελών (α' μέρος).
- β) Βασικά θεωρητικά χαρακτηριστικά του ήχου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Στο πλαίσιο της πρακτικής εκμάθησης προφορικών μελών, θα αποδώσουν ομαδικά επιλεγμένα τροπάρια στον α' ήχο, όπως το «Θεός Κύριος» με τους ανάλογους στίχους, το αναστάσιμο απολυτίκιο «Του λίθου σφραγισθέντος» και το θεοτοκίο «Του Γαβριήλ φθεγγαμένου». Η πρακτική εκμάθηση των παραπάνω μελών θα πρέπει να γίνει αρχικά ομαδικά (φράση-φράση με συνεχή επανάληψη), ενώ στη συνέχεια θα επιχειρηθεί μια ατομική προσπάθεια από κάθε μαθητή με τη βοήθεια του καθηγητή. Τέλος, προτείνεται ο χωρισμός των μαθητών σε δύο ομάδες (δεξιός και αριστερός χορός), ώστε να αποδώσουν τα παραπάνω μέλη αντιφωνικά. Κάποιοι μαθητές ατομικά λαμβάνοντας τον ρόλο του κανονάρχου θα αναλάβουν την απαγγελία των αντίστοιχων στίχων «Εξομολογείσθε τω Κυρίω, Πάντα τα έθνη εκύκλωσάν με, Παρά Κυρίου εγένετο αύθη, Δόξα..., Και νύν...».

5η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Χαρακτήρες ποσότητας - Α

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν βασικά σηματοφόρα του σημειογραφικού συστήματος της εκκλησιαστικής μουσικής.

β) Να κατανοήσουν τη λειτουργία του συστήματος μέσα από μικρές ασκήσεις παραλλαγής, με ισότητα, ανάβαση και κατάβαση μίας φωνής, οι οποίες προέρχονται από μεμονωμένες μικροφράσεις - μελοδιώτυπους των συλλαβικών μελών και των τριών ειδών μελοποίας (ειρμολογικό, στιχηρικό, παπαδικό).

γ) Να αναγνωρίζουν τις αρκτικές μαρτυρίες του μέλους και το κλάσμα (χαρακτήρα χρόνου).

Περιεχόμενα

- α) Ίσον, ολίγον, απόστροφος και πεταστή.
- β) Χαρακτήρες Χρόνου - αυξάνοντες: κλάσμα.
- γ) Μελωδικές «Σπουδές» σε συλλαβικά μέλη του α' ήχου.
- δ) Πρακτική εκμάθηση προφορικών μελών α' ήχου (β' μέρος).

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διαβάσουν ομαδικά, με την καθοδήγηση του καθηγητή, τις πρώτες ασκήσεις ισότητας, ανάβασης και κατάβασης μίας φωνής σε παραλλαγή.

β) Θα κληθούν να πράξουν το ίδιο ατομικά.

γ) Θα αποπειραθούν να φτιάξουν μια δική τους άσκηση χρησιμοποιώντας τα διδαχθέντα σημάδια και στη συνέχεια να την αποδώσουν.

δ) Στην πρακτική της προσομοίωσης του αναλογίου, θα χωριστούν σε δύο χορούς και θα κληθούν να αποδώσουν το τροπάριο «Τήν τιμιωτέραν τών Χερουβίμ» με τους αντίστοιχους στίχους αντιφωνικά. Στη λογική των ρόλων ενός αναλογίου καλό θα είναι να υπάρχουν ένας ή δύο κανονάρχες που θα αποδίδουν τους στίχους εναλλάξ.

6η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Χαρακτήρες ποσότητας - Β

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να ανταποκρίνονται στις προτεινόμενες «Σπουδές» παραλλαγής.

β) Να γνωρίζουν τα προαναφερθέντα μέλη από στήθους.

γ) Να αντιληφθούν τις συνθήκες επιτέλεσης στον πραγματικό χώρο του αναλογίου.

Περιεχόμενα

α) Κεντήματα και συμπλέγματα δίφωνης ανάβασης και κατάβασης.

β) Μελωδικές «Σπουδές» στα συλλαβικά μέλη του α' ήχου.

γ) Πρακτική εκμάθηση προφορικών μελών α' ήχου (γ' μέρος).

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν τον ύμνο «Όσοι εις Χριστόν εβαπτίσθητε», τον οποίο θα ψάλουν τόσο ομαδικά όσο και αντιφωνικά με τους στίχους «Δόξα, Και νύν».

β) Θα διδαχθούν και θα ψάλουν αντιφωνικά, με την αντίστοιχη στιχολογία, τον ύμνο των Τριών Παίδων από τον εσπερινό του Μ. Σαββάτου «Τον Κύριον υμνεΐτε».

7η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Χαρακτήρες ποσότητας - Γ

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν τα σημαδόφωνα, τα οποία αφορούν στη διαίρεση του χρόνου και μέσω των οποίων θα αισθάνονται άνεση αναφορικά με τη ρυθμική αντίληψη των μελών σε σημειογραφικό επίπεδο.

β) Να αντιληφθούν το ηχώχρωμα και την τροπική φυσιογνωμία του α' ήχου, μέσω της συνεχούς πρακτικής εκμάθησης προφορικού ρεπερτορίου.

Περιεχόμενα

α) Χαρακτήρες Χρόνου - διαιρούντες: γοργόν.

β) Χαρακτήρες δίφωνης κατάβασης: υπορροή και συνεχές ελαφρόν.

γ) Μελωδικές «Σπουδές» στα συλλαβικά μέλη του α' ήχου.

δ) Πρακτική εκμάθηση προφορικών μελών α' ήχου (δ' μέρος).

ε) Τεχνική προσομοίων.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν το αυτόμελο στιχηρό «Των ουρανίων ταγμάτων». Η εκμάθησή του θα πρέπει να γίνει κατά φράση, αφού πρώτα θα το έχουν ακροασθεί από τον καθηγητή και από ηχητικά παραδείγματα.

β) Θα κληθούν, με τη βοήθεια του καθηγητή, να το προσομοιάσουν με αντίστοιχα τροπάρια διαφόρων εορτών κατά φράση.

γ) Παράλληλα θα μάθουν το μαρτυρικό απολυτίκιο «Τη πρεσβεία Κύριε, πάντων τών Αγίων».

8η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Χαρακτήρες ποσότητας - Δ

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Μέσω της μελέτης συμπλεγμάτων τρίφωνης ανάβασης και κατάβασης, να μελετούν περισσότερο απαιτητικό-αναφορικά με τη σημειογραφία- ρεπερτόριο. Η συνέχιση δε εκμάθησης αυτόμελων προσομοίων εξασφαλίζει εμπειρία αναφορικά με τη διαχείριση αντίστοιχων μελών.

β) Να γνωρίζουν ορισμένα αυτόμελα προσομοίων τα οποία καλύπτουν σημαντικό μέρος των Ακολουθιών του όρθρου και του εσπερινού.

Περιεχόμενα

α) Συμπλέγματα τρίφωνης ανάβασης και κατάβασης.

β) Μελωδικές «Σπουδές» στα συλλαβικά μέλη του α' ήχου.

γ) Πρακτική εκμάθηση προφορικών μελών α' ήχου (ε' μέρος).

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν το αυτόμελο στιχηρό «Ω του παρὰ δόξου θαύματος». Η εκμάθησή του θα πρέπει να γίνει κατά φράση, αφού πρώτα θα το έχουν ακροασθεί από τον καθηγητή και από ηχητικά παραδείγματα.

β) Θα κληθούν, με τη βοήθεια του καθηγητή, να το προσομοιάσουν με αντίστοιχα τροπάρια διαφόρων εορτών κατά φράση.

γ) Θα μάθουν το απολυτίκιο της εορτής της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού «Σώσον Κύριε τον λαόν Σου».

9η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Χαρακτήρες ποσότητας - Ε

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να προσεγγίζουν μεγάλο μέρος σύντομων - συλλαβικών μελών. Η συνεχής δε ψαλμώδηση τόσο των ασκήσεων παραλλαγής, όσο και των αυτόμελων τροπαρίων θα τους οδηγήσει στη δημιουργία μιας μελωδικής «δεξαμενής», η οποία αρχικά θα τους βοηθήσει να εξασκηθούν ατομικά και ομαδικά στα διδασκόμενα μέλη. Οι καρποί της δουλειάς τους θα αποδώσουν στο

άμεσο μέλλον όταν θα κληθούν να ανασύρουν από τη μνήμη τους κάποιο από τα διδασκόμενα τροπάρια και να τα αποδώσουν κατά τη λειτουργική πράξη.

Περιεχόμενα

α) Συμπλέγματα τετράφωνης ανάβασης και κατάβασης.

β) Μελωδικές «Σπουδές» στα συλλαβικά μέλη του α' ήχου.

γ) Πρακτική εκμάθηση προφορικών μελών α' ήχου (στ' μέρος).

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν το αυτόμελο στιχηρό «Πανεύφημοι μάρτυρες υμάς». Η εκμάθησή του θα πρέπει να γίνει κατά φράση αφού πρώτα θα το έχουν ακροασθεί από τον καθηγητή και από ηχητικά παραδείγματα.

β) Έπειτα θα κληθούν, με τη βοήθεια του καθηγητή, να το προσομοιάσουν με αντίστοιχα τροπάρια διαφόρων εορτών κατά φράση.

γ) Παράλληλα θα κληθούν να μελετήσουν και το απολυτίκιο της εορτής των Θεοφανείων «Εν Ιορδάνη βαπτισζομένου σου Κύριε».

10η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Χαρακτήρες ποσότητας - ΣΤ

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν συλλαβικά Κεκραγάρια του α' ήχου και την εκφωνητική απαγγελία των ψαλμών 140 και 141 από το «Ψαλτήριον».

β) Να κατανοήσουν τη Τυπική διάταξη της Ακολουθίας του εσπερινού.

γ) Να επιχειρήσουν σε ένα αρχικό στάδιο την απόδοση των Αναγνωσμάτων, αρχικά εκφωνητικώς (Ψαλμοί, Αναγνώσματα) και εν συνεχεία εμμελώς (Απόστολος).

Περιεχόμενα

α) Συμπλέγματα πεντάφωνης ανάβασης και κατάβασης.

β) Τα συλλαβικά μέλη του α' ήχου (α' μέρος).

γ) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

δ) Εκφωνητική ανάγνωση Ψαλμών.

ε) Εμμελής απαγγελία Αποστολικών Αναγνωσμάτων.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν τα παπαδικά μέλη της ακολουθίας του εσπερινού «Κύριε, εκέκραξα προς σέ» και «Κατευθυνθήτω η προσευχή μου».

β) Παράλληλα με την παραλλαγή και το μέλος των παραπάνω, οι μαθητές θα πρέπει να απαγγείλουν τους ακόλουθους ψαλμούς 140 και 141 εκφωνητικά.

γ) Τέλος, θα επιχειρηθεί σπουδή αναφορικά με την εμμελή απαγγελία Αποστολικών Αναγνωσμάτων όπως: i). Αποστολικό Ανάγνωσμα εορτής των Χριστουγέννων (Προς Γαλάτας Επιστολή, Κεφ. Δ' 4). ii). Αποστολικό Ανάγνωσμα της Παραμονής των Θεοφανείων -Στον Αγιασμό- (Προς Κορινθίους Α' Επιστολή, Κεφ. Ι' 1).

11η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο α' ήχος - Α
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα
Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να κατανοήσουν καλύτερα ένα μέρος από την Τυπική διάταξη της ακολουθίας του όρθρου, καθώς και τη λειτουργική πράξη των ακολουθιών γενικότερα, μέσω της διαρκούς εξάσκησης σε συλλαβικά μέλη του α' ήχου, τόσο σε πρακτικό επίπεδο όσο και κατά την μελέτη του ρεπερτορίου.

Περιεχόμενα

α) Βασικό ρεπερτόριο του α' ήχου.

β) Τα συλλαβικά μέλη του α' ήχου (β' μέρος).

γ) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν τα Παπαδικά μαθήματα του όρθρου «Πάσα πνοή αινεσάτω τον Κύριον» και «Αινείτε αυτόν».

β) Θα διδαχθούν την εκφωνητική απαγγελία των ψαλμών (148-150).

γ) Θα προσεγγίσουν στιχηρά προσόμοια κάποιας εορτής σε α' ήχο, από αυτά τα οποία διδάχθηκαν στις παραπάνω Ενότητες.

δ) Θα αποδώσουν αντιφωνικώς με τους ανάλογους στίχους «Εξάγαγε εκ φυλακής τήν ψυχήν μου», «Εμέ υπομένουσι δίκαιοι»... «Δόξα, Και νύν» ορισμένα στιχηρά.

Προτεινόμενα στιχηρά προσόμοια είναι αυτά της Παρακλητικής των Εσπερινών του α' ήχου (Κυριακή, Δευτέρα, Τρίτη κ.λπ.).

12η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο α' ήχος - Β

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν το συλλαβικό μέλος της Δοξολογίας, το οποίο είναι αναπόσπαστο της Ακολουθίας του Όρθρου, τουλάχιστον των Κυριακών και των εορτών.

Περιεχόμενα

α) Τα συλλαβικά μέλη του α' ήχου (β' μέρος).

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

γ) Αντιφωνικό ψάλσιμο.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό θα επιλέξουν στίχους από τη σύντομη Δοξολογία του Πέτρου Πελοποννησίου. Η απόδοση θα γίνει τόσο ατομικά όσο και ομαδικά.

β) Θα σχηματίσουν δύο ομάδες (χορούς) οι οποίες συνεχώς θα εναλλάσσονται και οι οποίες θα αποδίδουν αντιφωνικώς το μέλος.

13η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο α' ήχος - Γ

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν επιμέρους εκδοχές στιχολογιών (εσπερινού-όρθρου), αποδίδοντάς τις μάλιστα σε συνθήκες αντιφωνικής επιτέλεσης.

Περιεχόμενα

- α) Τα συλλαβικά μέλη του α' ήχου (γ' μέρος).
β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα ψάλλουν στίχους από τη στιχολογία του εσπερινού και του όρθρου.

β) Θα αποδώσουν τα υπό μελέτη μέλη αντιφωνικά.

14η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο πλ. α' ήχος - Δ

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν συλλαβικά μέλη του α' ήχου όπως εκείνα των ειρμών (με τη μορφή Καταβασιών) από τους Κανόνες Μεγάλων Δεσποτικών και Θεομητορικών Εορτών.

Περιεχόμενα

- α) Τα συλλαβικά μέλη του α' ήχου (δ' μέρος).
β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό θα επιλέξουν ειρμούς από τους κανόνες του α' ήχου (Αναστάσιμος Κυριακών, Πάσχα, Χριστουγέννων, Κοιμήσεως Θεοτόκου).

15η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο πλ. α' ήχος - Α

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν το μαλακό διατονικό μόρφωμα του συντόμου πλ. α' ήχου, μέσω της μελέτης στερεοτυπικών απολυτικών, θεοτοκίων και καθισμάτων.

Περιεχόμενα

- α) Πρακτική εκμάθηση προφορικών μελών (α' μέρος).
β) Βασικά θεωρητικά χαρακτηριστικά του ήχου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν εξ ακοής το «Θεός Κύριος» με τους ανάλογους στίχους, το αναστάσιμο απολυτικό «Τον συνάναρχον Λόγον» και το αντίστοιχο θεοτοκίο «Χαίρε πύλη Κυρίου», όπως και τα προσόμοια καθίσματα «Τον Σταυρόν του Κυρίου εγκωμιάσωμεν», «Χαίρε άγιον όρος», «Απειρόγαμε Νύμφη θεογεννήτρια».

16η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο πλ. α' ήχος - Β

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν καλύτερα τον πλ. α' μέσα από τα Νεκρώσιμα Ευλογητάρια της Εξοδίου Ακολουθίας και των Μνημοσύνων. Παράλληλα, το συγκεκριμένο μέλος μπορεί να λειτουργήσει προσομοιακά, σε σχέση με τα αντίστοιχα Αναστάσιμα Ευλογητάρια, ενός μέλους αναστάσιμου του όρθρου της Κυριακής.

Περιεχόμενα

- α) Πρακτική εκμάθηση προφορικών μελών (β' μέρος).

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν τα Αναστάσιμα Ευλογητάρια.

17η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο πλ. α' ήχος - Γ

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν τα Απολυτικά από την πλούσια ρεπερτοριακά ακολουθία των Κατανυκτικών εσπερινών της Μ. Τεσσαρακοστής.

Περιεχόμενα

- α) Πρακτική εκμάθηση προφορικών μελών (γ' μέρος).

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν τα απολυτικά των Κατανυκτικών Εσπερινών της Μεγάλης Τεσσαρακοστής «Θεοτόκε Παρθένε», «Βαπτιστά του Χριστού», «ΙΚετεύσατε υπέρ ημών», «Υπό την σήν ευσπλαγχνίαν».

18η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο πλ. α' ήχος - Δ

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν τους αναβαθμούς του όρθρου της Κυριακής στον ήχο πλ. α'.

β) Να εντοπίζουν τις θέσεις - στερεοτυπικό φρασσεολόγιο των σύντομων - συλλαβικών μελών του πλ. α'.

γ) Να είναι θέση να αναγνώσουν εκφωνητικά μεγάλα ψαλμικά συστήματα του εσπερινού και του όρθρου.

Περιεχόμενα

- α) Τα συλλαβικά μέλη του πλ. α' ήχου (α' μέρος).

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

γ) Μελέτη Προοιμιακού και Εξάψαλμου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν τους αναβαθμούς του πλ. α' ήχου.

β) Στο πλαίσιο της εξοικείωσης με την εκφωνητική ανάγνωση θα μελετήσουν τον προοιμιακό και τον εξάψαλμο (συστήματα εκλογής ψαλμών της ακολουθίας του εσπερινού και του όρθρου αντίστοιχα).

19η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο πλ. α' ήχος - Ε

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν το συλλαβικό φρασσεολόγιο του πλ. α' στο μελοποιητικό μοντέλο της σύντομης δοξολογίας.

β) Να ψάλλουν τροπάρια της εορτής του Πάσχα.

Περιεχόμενα

- α) Τα συλλαβικά μέλη του πλ. α' ήχου (β' μέρος).

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν τα στιχηρά της Αναστάσεως «Πάσχα ιερόν ημίν σήμερον αναδέδεικται», «Δεύτε από θέας Γυναίκες ευαγγελίστριαι», «Αι Μυροφόροι γυναίκες, όρθρου βαθέος», «Πάσχα το τερπνόν, Πάσχα Κυρίου, Πάσχα», καθώς και επιλογή στίχων από την σύντομη δοξολογία του Πέτρου Πελοποννησίου.

20η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο πλ. δ' ήχος - Α

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν το ηχώχρωμα και την εν γένει τροπική συμπεριφορά του πλ. δ'.

β) Μέσω της εκμάθησης των προφορικών μελών και της παράλληλης ακρόασης ιστορικών ηχογραφήσεων, να αποδίδουν τις φράσεις με την ιδιαίτερη διαστηματική ρευστότητα που χαρακτηρίζει το εν λόγω τροπικό φαινόμενο.

γ) Να αντιλαμβάνονται πώς συμπεριφέρεται ο πλ. δ' αναφορικά με κινήσεις: i) σε σχέση με το Βου και ii) σε σχέση με την εν γένει συμπεριφορά του Ζω στην υψηλή περιοχή.

Περιεχόμενα

α) Πρακτική εκμάθηση συλλαβικών μελών.

β) Βασικά θεωρητικά χαρακτηριστικά του ήχου.

γ) Αντιφωνική ψαλμωδία.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν το αυτόμελο στιχηρό «Ω του παραδόξου θαύματος». Η εκμάθησή του θα πρέπει να γίνει κατά φράση αφού πρώτα θα το έχουν ακροασθεί από τον καθηγητή και από ηχητικά παραδείγματα.

β) Θα κληθούν, με τη βοήθεια του καθηγητή, να προσομοιάσουν το παραπάνω στιχηρό με αντίστοιχα τροπάρια διαφόρων εορτών κατά φράση.

γ) Στην πρακτική της προσομοίωσης του αναλογίου οι μαθητές: i) Θα χωριστούν σε δύο χορούς και θα κληθούν να αποδώσουν το τροπάριο «Τήν τιμιωτέραν τών Χερουβίμ» με τους αντίστοιχους στίχους αντιφωνικά. ii) Στη λογική των ρόλων ενός αναλογίου καλό θα είναι να υπάρχουν ένας ή δύο κανονάρχες που θα αποδίδουν τους στίχους εναλλάξ. Με τον ίδιο τρόπο θα ψαλεί και ο αναστάσιμος μακαρισμός «Μνήσθητι ημών, Χριστέ Σωτήρ του κόσμου» και κατ' επιλογή τα ακόλουθα προσόμοια τροπάρια.

21η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο πλ. δ' ήχος - Β

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν χαρακτηριστικά μέλη, τα οποία ανήκουν στον πλ. δ' κατά τριφωνία, δίνοντας έμφαση στην μαλακή διαστηματικά διατύπωση του διατόνου από την νέα τονική παραγωγή του ήχου.

Περιεχόμενα

α) Ο πλ. δ' ήχος κατά τριφωνία.

β) Πρακτική εκμάθηση συλλαβικών μελών (α' μέρος).

γ) Αντιφωνική ψαλμωδία.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν το «Θεός Κύριος», το αναστάσιμο απολυτίκιο «Εξ ύψους κατηλθες» και το αντίστοιχο θεοτοκίο «Ο δι' ημάς γεννηθείς εκ Παρθένου».

β) Θα μάθουν τα παραπάνω μέλη αρχικά ομαδικά, έπειτα θα επιχειρηθεί μια ατομική προσπάθεια από κάθε μαθητή με τη βοήθεια του καθηγητή.

γ) Προτείνεται να χωριστούν σε δύο ομάδες (δεξιός και αριστερός χορός), ώστε να αποδώσουν τα παραπάνω μέλη αντιφωνικά. Κάποιοι μαθητές ατομικά λαμβάνοντας τον ρόλο του κανονάρχου θα αναλάβουν την απαγγελία

των στίχων «Εξομολογείσθε τω Κυρίω, Πάντα τα έθνη εκύκλωσάν με, Παρά Κυρίου εγένετο αυτή, Δόξα, Και νύ».

22η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο πλ. δ' ήχος - Γ
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα
Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν βασικά στοιχεία της δομής του κανόνα.

β) Να ψάλλουν τον κανόνα, ο οποίος εμπεριέχεται στην Ακολουθία της Μικρής Παρακλήσεως της Θεοτόκου.

Περιεχόμενα

α) Ο πλ. δ' ήχος κατά τριφωνία.

β) Πρακτική εκμάθηση συλλαβικών μελών (β' μέρος).

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν συλλαβικά μέλη και συγκεκριμένα, επιλεγμένους ειρμούς του μικρού παρακλητικού κανόνα «Υγράν διοδεύσας» κ.λπ., καθώς και τα αντίστοιχα μεγαλυνάρια «Αξιόν εστίν ως αληθώς» και «Τήν τιμιωτέραν τών Χερουβείμ», κατά προτίμηση αντιφωνικά.

23η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο πλ. δ' ήχος - Δ

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να αναγνωρίζουν και να αντιλαμβάνονται ιδιαίτερα στοιχεία του εν γένει τροπικού περιβάλλοντος του πλ. δ', μέσω της μελέτης ενός ευρέος φάσματος σύντομων - συλλαβικών μελών.

Περιεχόμενα

α) Τα συλλαβικά μέλη του πλ. δ' ήχου (α' μέρος).

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν τα παρακάτω μέλη: i) «Κύριε Εκέκραξα» και «Κατευθυνθήτω», ii) Στιχολογία εσπερινού «Θου Κύριε» (επιλογή στίχων), iii) Δοξαστικό των αποστίχων «Ανύμφευτε Παρθένε», iv) Αναβαθμοί του πλ. δ' ήχου.

24η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο πλ. δ' ήχος - Ε

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να διαχειριστούν μέλη του όρθρου, καθώς και τη δημοφιλή Ακολουθία των Χαιρετισμών και του Ακαθίστου Ύμνου.

Περιεχόμενα

α) Τα συλλαβικά μέλη του πλ. δ' ήχου (β' μέρος).

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

γ) Εμμελής απαγγελία.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν τα παρακάτω μέλη: i) «Πάσα πνοή αινεσάτω τον Κύριον» και «Αινείτε αυτόν». ii) Προτείνεται επίσης το αναστάσιμο στιχηρό «Κύριε, ει και κριτηρίω παρέστης» το οποίο προσομοιάζει και με άλλα τροπάρια διαφόρων εορτών. iii) Δοξολογία (επιλογή στίχων). iv) Μέλη της ακολουθίας του ακαθίστου ύμνου, και συ-

γκεκριμένα το κοντάκιο «Τη Υπερμάχω» και το απολυτικό «Το Προσταχθέν».

β) Θα ασκηθούν στην εμμελή απαγγελία από την ακουλουθία του Αποδείπνου «Άσπιλε», «Και δός ημίν».

Β' ΤΑΞΗ

ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

1η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο δ' ήχος - Α

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να προσεγγίσουν μέλη του δ' ήχου. Ειδικότερα στην 1η Διδακτική Ενότητα, οι μαθητές θα εξοικειωθούν με μέλη από τις Ακολουθίες του όρθρου και του εσπερινού, καθώς θα εξασκηθούν στην πρακτική διαχείριση των προσομοίων.

Περιεχόμενα

α) Πρακτική εκμάθηση συλλαβικών μελών του λεγέτου.

β) Βασικά θεωρητικά χαρακτηριστικά του ήχου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα χωριστούν σε δύο χορούς και θα κληθούν να αποδώσουν το τροπάριο «Τήν τιμιωτέραν τών Χερουβείμ» με τους αντίστοιχους στίχους αντιφωνικά.

β) Θα μελετήσουν τα στιχηρά αυτόμελα «Ως γενναίον εν Μάρτυσι» και «Εδωκας σημείωσιν».

γ) Θα κληθούν να εντοπίσουν αντίστοιχα προσόμοια τροπάρια διαφόρων εορτών αγίων σε εσπερινό και όρθρο από τα Μηναιά, και να επιχειρήσουν μια πρώτη προσομοίωσή τους στα αρχετυπικά.

2η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο δ' ήχος - Β

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να αποδίδουν προσόμοια από τον κανόνα του Ακαθίστου ύμνου.

β) Να γνωρίζουν πλήρως τη δομή της ακολουθίας των Χαιρετισμών, καθώς ο κανόνας αποτελεί τον βασικό της κορμό.

Περιεχόμενα

α) Τα συλλαβικά μέλη του δ' ήχου (α' μέρος).

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα εξασκηθούν στους ειρμούς της α', γ' και θ' ωδής του κανόνα της Θεοτόκου, δηλαδή στα μέλη «Ανοίξω το στόμα μου», «Τους σους υμνολόγους» και «Άπας γηγενής».

β) Θα προσομοιάσουν τους ειρμούς με τα αντίστοιχα τροπάρια των Χαιρετισμών.

3η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο δ' ήχος - Γ

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Συνδυαστικά με την εξάσκηση στην αντιφωνική ψαλμώδηση και στην εμμελή εκφώνηση των στίχων, να γνωρίζουν βασικά χαρακτηριστικά του χρησιμοποιούμενου φθογγικού υλικού, καθώς και τις κατάλληλες καταλή-

ξεις των στίχων, ώστε μέσω αυτών να επιτυγχάνεται με εύστοχο και ομαλό τρόπο η είσοδος στο «περιβάλλον» του επερχόμενου στιχηρού.

Περιεχόμενα

α) Τα συλλαβικά μέλη του δ' ήχου (β' μέρος).

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα εξασκηθούν στους αναβαθμούς «Εκ νεότητός μου».

β) Θα διδαχθούν επιλογές από ιδιόμελα στιχηρά των αίνων διαφόρων εορτών όπως: των Χριστουγέννων «Ευφραίνεσθε Δίκαιοι», των Βαΐων «Ο πλείστος όχλος Κύριε» και της Πεντηκοστής «Το Πνεύμα το Άγιον».

4η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο δ' ήχος - Δ

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν περισσότερα μέλη στον δ' ήχο.

β) Να επιλέγουν το κατάλληλο φθόγγο ισοκρατήματος και να ισοκρατούν σταθερά με ορθή εκφορά.

Περιεχόμενα

α) Τα συλλαβικά μέλη του δ' ήχου (γ' μέρος).

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα μελετήσουν τα απόστιχα του εσπερινού «Κύριε, ανελθών εν τω Σταυρώ» κ.λπ., καθώς και στους ειρμούς της α' και γ' ωδής του αναστάσιμου κανόνα «Θαλάσσης το ερυθραίου πέλαγος».

γ) Θα εξασκηθούν στους Μακαρισμούς της Μεγάλης Πέμπτης «Διά ξύλου Ο Αδάμ» (επιλογή) αντιφωνικά και με στίχους.

5η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο γ' ήχος - Α

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν τον χαρακτήρα του γ' ήχου, λαμβάνοντας αφορμή από την μελέτη χαρακτηριστικών ρεπερτοριακών περιπτώσεων με σύντομη - συλλαβική δομή.

β) Να ψάλλουν προσόμοια του γ' ήχου διαβάζοντας μόνο το ποιητικό κείμενο. Οι χρησιμοποιούμενες μουσικές γραμμές θα προέρχονται από το σχετικό αυτόμελο.

Περιεχόμενα

α) Πρακτική εκμάθηση συλλαβικών μελών του γ' ήχου.

β) Βασικά θεωρητικά χαρακτηριστικά του ήχου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν το «Θεός Κύριος», το αναστάσιμο απολυτικό «Ευφραίνεσθω τα ουράνια» καθώς και το αντίστοιχο θεοτοκίο «Σε τήν μεσιτεύσασαν».

β) Θα διδαχθούν το κάθισμα «Τήν ωραιότητα» και θα το προσομοιάσουν με τα αναστάσιμα καθίσματα «Το αναλλοίωτον», «Το ακατάληπτον» και «Τον ακατάληπτον».

γ) Θα χωριστούν σε δύο χορούς και θα κληθούν να αποδώσουν το τροπάριο «Τήν τιμιωτέραν τών Χερουβείμ» με τους αντίστοιχους στίχους αντιφωνικά.

6η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο γ' ήχος - Β Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα
Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να κατανοήσουν τη συμπεριφορά και χαρακτηριστικά ιδιώματα του ήχου, μέσα από τη γνωριμία βασικού ρεπερτορίου προερχόμενου από την Αναστάσιμη ακολουθία της Κυριακής.

Περιεχόμενα

- α) Τα συλλαβικά μέλη του γ' ήχου.
β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν τους αναβαθμούς «Τὴν αἰχμαλωσίαν Σιών» αντιφωνικά. Επιπλέον, ειρμούς από τον αναστάσιμο κανόνα «Ὁ τα ὕδατα πάλα», τα Παπαδικὰ μαθήματα του ὁρθρου «Πάσα πνοὴ αἰνεσάτω τον Κύριον» και «Αἰνεῖτε αὐτόν» και τα ἀκόλουθα στιχηρὰ ἰδιόμελα «Δευτε πάντα τα ἔθνη» και «Διηγῆσαντο πάντα τα θαυμάσια».

7η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο βαρύς ήχος - Α Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα
Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να κατανοούν κοινὰ και διαφοροποιητικὰ στοιχεῖα-χαρακτηριστικὰ μεταξύ του βαρέος ήχου και του κυρίου του γ' ήχου.

β) Να αποδίδουν πρακτικὰ βασικὰ μέλη του ήχου.

Περιεχόμενα

- α) Πρακτικὴ ἐκμάθηση συλλαβικῶν μελῶν.
β) Βασικὰ θεωρητικὰ χαρακτηριστικὰ του ήχου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθῶν το «Θεὸς Κύριος», το αναστάσιμο ἀπολυτικίον «Κατέλυσας τω Σταυρῷ σου» και το θεοτοκίον «Ὡς της ἡμῶν Αναστάσεως», το ἀπολυτικίον της εορτῆς της Μεταμορφώσεως «Μετεμορφώθης εν τω ὄρει» και το ἀντίστοιχο κοντάκιον «Ἐπὶ του ὄρους μετεμορφώθης».

8η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο βαρύς ήχος - Β Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα
Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να ανιχνεύουν και να κατανοούν τα βασικὰ χαρακτηριστικὰ του ήχου στα συλλαβικὰ μέλη.

β) Να απομνημονεύουν στερεοτυπικὸ φρασεολόγιον του ήχου.

γ) Να αναγνωρίζουν ἐνδιάμεσα τονικά κέντρα, τα οποία ἀναδεικνύονται μέσω ἀτελῶν καταλήξεων και συμβάλλουν καθοριστικὰ στην πραγμάτωση του ηχοχρώματος του βαρέος ήχου στα σύντομα μέλη.

δ) Να ἐπιλέγουν το σωστὸ φθόγγον ἰσοκρατήματος και να ἰσοκρατοῦν σταθερὰ με ὀρθὴ ἐκφορά.

Περιεχόμενα

- α) Τα συλλαβικὰ μέλη του βαρέος ήχου.
β) Μελέτη ἐπιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθῶν του ἀναβαθμῶν του ήχου (α' ἀντίφωνο) και τα Παπαδικὰ μαθήματα του ὁρθρου «Πάσα

πνοὴ αἰνεσάτω τον Κύριον» και «Αἰνεῖτε αὐτόν» και τα ἀκόλουθα στιχηρὰ ἰδιόμελα (ἐπιλογή) «Ἀνέστη Χριστος ἐκ νεκρῶν», «Ἀνάστασιν Χριστου θεασάμενοι» κ.λπ., τον μακαρισμὸ «Ὡραῖος ἦν και καλός εἰς βρώσιν», καθώς και τα ἐπόμενα ἀναστάσιμα τροπάρια (ἐπιλογή) με τους στίχους τους.

9η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο πλ. β' ήχος - Α Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα
Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν βασικὰ στοιχεῖα και το ἀκουσμα του πλ. β' στα συλλαβικὰ μέλη.

β) Να ἀναγνωρίζουν ἀκουστικὰ, ἀλλὰ και να ἐρμηνεύουν διαστήματα ευρύτερα του μείζονος τόνου.

γ) Να ἀναγιγνώσκουν ἐκφωνητικῶς μέρη ἀπὸ την Ἀκολουθία του ἀποδείπνου.

Περιεχόμενα

- α) Πρακτικὴ ἐκμάθηση συλλαβικῶν μελῶν.
β) Βασικὰ θεωρητικὰ χαρακτηριστικὰ του ήχου.
γ) Ἐκφωνητικὴ ἀνάγνωση ψαλμῶν.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθῶν το «Μεθ' ἡμῶν Ὁ Θεός», στο ὁποῖο κάθε στίχος θα ψάλλεται ἀτομικὰ ἀπὸ ἓνα μαθητὴ και ὅλη ἡ τάξη ως χορὸς θα ἀπαντᾷ το ἐφύμνιον «ὅτι μεθ' ἡμῶν Ὁ Θεός».

β) Θα ἀποδώσουν το «Κύριε τῶν Δυνάμεων», ὅπου ὅλοι τους θα ψάλλουν ὁμαδικὰ, ἐνῶ ἓνας θα ἀπαγγέλει τους στίχους.

γ) Θα ἐξασκηθῶν στην ἐκφωνητικὴ ἀνάγνωση ψαλμῶν ἀπὸ την Ἀκολουθία του ἀποδείπνου.

10η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο πλ. β' ήχος - Β Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα
Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν περαιτέρω τον πλ. β' σε σύντομα συλλαβικὰ μέλη μέσω ἀντιφωνικῆς ψαλμῶδησης.

β) Να ἐπιλέγουν το σωστὸ φθόγγον ἰσοκρατήματος και να ἰσοκρατοῦν σταθερὰ με ὀρθὴ ἐκφορά.

Περιεχόμενα

- α) Τα συλλαβικὰ μέλη του πλ. β' ήχου (α' μέρος).
β) Μελέτη ἐπιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθῶν τη στιχολογία του ἐσπερινῶ «Θου Κύριε» και τη «Δοξολογία» του Πέτρου Πελοποννησίου, ἀποδίδοντας τα ἐν λόγω μέλη ἀντιφωνικὰ.

11η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο πλ. β' ήχος - Γ Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα
Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να κατανοήσουν το ἰδίωμα του πλ. β', κατὰ το ὁποῖο εἶναι συχνὴ ἡ κίνηση στην ὑψηλὴ περιοχὴ κατὰ τα διατονικά πρότυπα.

β) Να χειρίζονται καλύτερα ἐρμηνευτικὰ και πρακτικὰ ζητήματα της ἐμμελοῦς ἀπαγγελίας Ἀναγνωσμάτων με ἐμφαση στην ἐκφορά, στο ρυθμὸ, στον τονισμό των φράσεων, στην διατύπωση των διαστημάτων ἀλλὰ και

στην χρήση των χαρακτηριστικών ενδιάμεσων και οριστικών καταλήξεων.

Περιεχόμενα

- α) Τα συλλαβικά μέλη του πλ. β' ήχου (β' μέρος).
- β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.
- γ) Εμμελής απαγγελία Αποστολικών Αναγνωσμάτων.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν -κατ' επιλογή- τη στιχολογία των Αίνων του πλ. β', καθώς και την απαγγελία -κατ' επιλογή- Αποστολικών Αναγνωσμάτων: i) της εορτής του Γενεθλίου της Θεοτόκου (Προς Φιλιππησίους Επιστολή Κεφ. Β' 5), ii) της εορτής της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού (Προς Κορινθίους Α' Επιστολή Κεφ. Α' 18) και iii) της Κυριακής της προ της του Χριστού Γεννήσεως (Προς Εβραίους Επιστολή, Κεφ. ΙΑ' 9, Κεφ. ΙΑ' 32).

12η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο β' ήχος - Α

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν από στήθους ορισμένα μέλη του β' ήχου, τα οποία κρίνονται ως ιδιαίτερα απαραίτητα για την ακολουθία της Θείας Λειτουργίας.

Περιεχόμενα

- α) Πρακτική εκμάθηση συλλαβικών μελών (α' μέρος).
- β) Βασικά θεωρητικά χαρακτηριστικά του ήχου.
- γ) Μέλη της Θείας Λειτουργίας.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα κληθούν να προσομοιάσουν το πρώτο μέρος της Θείας Λειτουργίας με τα αντίφωνα τροπάρια «Ταίς πρεσβείαις της Θεοτόκου», «Σώσον ημάς Υιέ Θεού» και το εισοδικό «Δευτε προσκυνήσωμεν». Θα χωριστούν σε δύο χορούς με κανονάρχη, ο οποίος θα απαγγέλει εκφωνητικώς τους στίχους.

β) Θα διδαχθούν το «Άγιος Ο Θεός» (σύντομο), το «Είδομεν το φώς το αληθινόν» και το «Είη το όνομα Κυρίου».

13η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο β' ήχος - Β

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να αναγνωρίζουν ακουστικώς σύντομα μέλη του β' ήχου, ενισχύοντας έτσι και τη δυνατότητα άμεσης χρήσης των διδασκόμενων μελών στην ακολουθία του όρθρου.

Περιεχόμενα

- α) Τα συλλαβικά μέλη του β' ήχου (α' μέρος).
- β) Πρακτική εκμάθηση συλλαβικών μελών (β' μέρος).
- γ) Μέλη της ακολουθίας του όρθρου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν τα μέλη «Πάσα πνοή» του Ευαγγελίου, Ν' ψαλμός - «Δόξα Πατρί» - «Ταίς των Αποστόλων», «Και νυν» - «Ταίς της Θεοτόκου», «Αναστάς Ο Ιησούς», «Κυριελέησον», «Άγιος Κύριος» (εξαποστειλαρίων), καθώς και το Α' αναστάσιμο εξαποστειλάριο «Τοίς μαθηταίς συνέλωμεν»,

β) Θα προσομοιάσουν τα υπόλοιπα εξαποστειλάρια με το προαναφερθέν.

14η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο β' ήχος - Γ

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν βασικό προφορικό ρεπερτόριο του β' ήχου με στόχο την βιωματική εμπέδωση στην πράξη του ιδιότυπου ηχοχρώματος του εν λόγω ήχου.

Περιεχόμενα

α) Τα συλλαβικά μέλη του β' ήχου (β' μέρος).

β) Πρακτική εκμάθηση συλλαβικών μελών (γ' μέρος).

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν: i) το «Θεός Κύριος», το αναστάσιμο απολυτικό και το θεοτοκίο, «Ότε κατήλθες προς τον θάνατον», «Πάντα υπέρ έννοιαν», ii) το θεοτοκίο τροπάριο «Υπερευλογημένη» και iii) τα προκείμενα του εσπερινού σε συνδυασμό με εκφώνηση των αντίστοιχων στίχων.

15η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο β' ήχος - Δ

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν βιωματικά τις θέσεις και τα βασικά χαρακτηριστικά της τροπικής συμπεριφοράς του β' ήχου.

β) Να αντιληφθούν στοιχεία της πλούσιας διαστημικής-μελισματικής ιδιαιτερότητας του β' ήχου.

γ) Να γνωρίζουν, μέσα από καταγεγραμμένο ρεπερτόριο, βασικά μέλη του εν λόγω ήχου.

δ) Να επιλέγουν το σωστό φθόγγο ισοκρατήματος και να ισοκρατούν σταθερά με ορθή εκφορά.

Περιεχόμενα

α) Τα συλλαβικά μέλη του β' ήχου (γ' μέρος).

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα κληθούν να μελετήσουν τη β' στάση Τυπικών «Αίνει η ψυχή μου τον Κύριον» και να τη συνδέσουν με το τροπάριο «Ο Μονογενής Υιός», το οποίο θα διδαχθούν πρακτικά και θα ψάλλουν αντιφωνικά.

β) Θα διδαχθούν τη σύντομη δοξολογία του Ιωάννου Καββάδα, την οποία επίσης θα αποδώσουν αντιφωνικά.

16η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο α' ήχος στο σύντομο στιχηραρικό είδος - Α

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν μέλη του α' ήχου με διαφορετική μουσική υφή από εκείνα των προηγούμενων Ενοτήτων, καθώς αυτά χαρακτηρίζονται από μελισματικότητα, μιας και η αδόμηνη συλλαβή αντιστοιχεί συχνά σε περισσότερους από έναν φθόγγους.

β) Να αντιλαμβάνονται την τροπική φυσιογνωμία-συμπεριφορά του α' ήχου στο σύντομο στιχηραρικό είδος.

Περιεχόμενα

α) «Σπουδή» ενδεικτικού φρασεολογίου.

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

γ) Βασικά θεωρητικά χαρακτηριστικά του ήχου.

δ) Κανονάρχημα.

ε) Ισοκράτημα.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν τα παπαδικά μαθήματα του εσπερινού «Κύριε εκέκραξα» και «Κατευθυνθήτω η προσευχή μου», αλλά και τα αναστάσιμα στιχηρά ιδιόμελα «Κυκλώσατε λαοί Σιών» και «Δεύτε λαοί υμνήσωμεν».

β) Μαζί με τον εκπαιδευτικό, θα επιλέγουν κάθε φορά από έναν μαθητή για να εκφωνεί - σε ρόλο κανονάρχη - το «Κέλευσον Δέσποτα Αγιε...» πριν από τα παραπάνω μέλη και τα αντίστοιχα της ακολουθίας του όρθρου «Πάσα πνοή» και «Αίνειτε αυτόν», όπως δηλαδή ορίζει το τυπικό σε περιπτώσεις Αρχιερατικής χοροστασίας.

γ) Θα εξασκηθούν στο ισοκράτημα, αλλά και στο κανονάρχημα.

17η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο α' ήχος στο σύντομο στιχηραρικό είδος - Β

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να κατανοούν τις θέσεις και τις μουσικές γραμμές του α' ήχου στο σύντομο στιχηραρικό είδος.

β) Να γνωρίζουν το κανονάρχημα και το ισοκράτημα στο νέο είδος.

Περιεχόμενα

α) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

β) Κανονάρχημα.

γ) Ισοκράτημα.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν τα παπαδικά μαθήματα του όρθρου «Πάσα πνοή» και «Αινείτε αυτόν», τα αναστάσιμα στιχηρά ιδιόμελα «Τήν θεοπρεπή Σου συγκατάβαση» και «Ότε προσηλώθεις τω ξύλω του Σταυρού».

β) Στο πλαίσιο της διαρκούς εξοικείωσης με το κανονάρχημα και το ισοκράτημα, (οι μαθητές) καλούνται να κανοναρχήσουν και να ισοκρατήσουν τα διδασκόμενα στιχηραρικά μέλη σε όλες τις επιμέρους διδακτικές Ενότητες.

18η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο α' ήχος στο σύντομο στιχηραρικό είδος - Γ

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να κατανοούν την άρρηκτη σχέση λόγου και μέλους εντοπίζοντας ρητορικά σχήματα, τα οποία ακολουθούν τη λογική της κατ'έννοιαν μελοποίησης.

β) Να αντιληφθούν το εξαιρετικά ενδιαφέρον για τον ανατολικό πολυτροπισμό, φαινόμενο του Τροχού, αναγνωρίζοντας συγχρόνως παγιωμένους μελωδίστους.

γ) Να γνωρίζουν τις ιδιαιτερότητες και να κληθούν να ανταποκριθούν στις ιδιαίτερες τεχνικές συνθήκες μιας σύγχρονης ηχογράφησης (πολυεπίπεδης - άμεσης).

Περιεχόμενα

α) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

β) Το φαινόμενο του Τροχού.

γ) Ηχογραφήσεις στιχηρών.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν i) το ιδιόμελο του εσπερινού της Τετάρτης της β' εβδομάδας των νηστειών (Προηγασμένη Θ. Λειτουργία) «Τήν πνευματικήν αδελφοί αναλαβόντες Νηστειαν», ii) το στιχηρό ιδιόμελο του εσπερινού της Πεντηκοστής «Πεντηκοστήν εορτάζομεν», iii) το δοξαστικό των Αίνων της εορτής του αγίου Γρηγορίου «Τήν λύραν του Πνεύματος» και το εωθινό δοξαστικό «Εις το όρος τοίς Μαθηταίς επειγομένοις».

β) Με την χρήση ψηφιακών πολυμέσων (οι μαθητές), θα κληθούν να ηχογραφήσουν ένα στιχηρό σε τρία διαφορετικά επίπεδα ως εξής: ξεχωριστά μέλος, έπειτα ισοκράτημα και τέλος κανονάρχημα από έναν μαθητή. Σε δεύτερη φάση θα ηχογραφηθούν όλα τα επίπεδα συγχρόνως, σε συνθήκες δηλαδή προσομοίωσης της πραγματικής επιτέλεσης.

Εν τέλει, θα ακολουθήσει ακρόαση του υλικού σε συνδυασμό με αναστοχαστικό προβληματισμό - σχολιασμό (τεχνικό και υφολογικό).

19η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο πλ. α' ήχος στο σύντομο στιχηραρικό είδος - Α

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν τις μελωδικές γραμμές του πλ. α' ήχου στο σύντομο στιχηραρικό είδος.

β) Να αναζητούν και να εντοπίζουν κοινές φράσεις μεταξύ ομόηχων μελών του στιχηραρικού είδους.

γ) Να χειρίζονται τη μελωδική πλοκή, στην οποία ενέχονται φαινόμενα μαλακού διατόνου, τα οποία έχουν αναφορά προς την 5η βαθμίδα.

Περιεχόμενα

α) «Σπουδή» στερεοτυπικού φρασεολογίου.

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

γ) Βασικά θεωρητικά χαρακτηριστικά του ήχου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν i) τα παπαδικά μαθήματα του όρθρου «Πάσα πνοή» και «Αινείτε αυτόν», ii) το αναστάσιμο στιχηρό ιδιόμελο «Κύριε εσφραγισμένου του τάφου» και iii) το θ' εωθινό δοξαστικό «Ως επ' εσχάτων τών χρόνων», αναζητώντας και εντοπίζοντας κοινές φράσεις.

20η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο πλ. α' ήχος στο σύντομο στιχηραρικό είδος - Β

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να διακρίνουν τις χαρακτηριστικές μουσικές γραμμές του ήχου και τον τρόπο με τον οποίο αυτές συνδέονται μεταξύ τους, βάσει του ψαλλόμενου ποιητικού - υμνογραφικού - ψαλμικού κειμένου.

Περιεχόμενα

α) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

β) Θέσεις και κοινές μουσικές φράσεις.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν το απόστιχο του όρθρου της Μ. Δευτέρας «Κύριε, προς το μυστήριον το απόρρητον»,

το δοξαστικό της Αναστάσεως «Αναστάσεως ημέρα», το δοξαστικό των αίνων του Αγίου Νικολάου «Σαλπίσωμεν εν σάλπιγγι ασμάτων» και το Δοξαστικό των Ασωμάτων «Όπου επισκίαση η χάρις σου».

21η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο πλ. α' ήχος στο σύντομο στιχηρακό είδος - Γ

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να εντοπίζουν και να διαπιστώνουν τις τροπικές ταλαντώσεις μεταξύ του α' και πλ. α' ήχου ειδικότερα, αλλά και των διατονικών ήχων γενικότερα. Έμφαση δίνεται στις διατονικές αναπτύξεις στην υψηλή περιοχή, καθώς και στις ιδιωματικές μελωδικές κινήσεις που σχετίζονται με Ζω ύφεση (Ατζέμ) με καταλήξεις στο Δι.

β) Να γνωρίζουν την έννοια του δίχορου δοξαστικού.

Περιεχόμενα

α) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

β) Δίχορο δοξαστικό.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα μελετήσουν το δοξαστικό των αίνων του Αγίου Γεωργίου «Ανέτειλε το έαρ», το δοξαστικό των αποστίχων της εορτής του Αγίου Ευθυμίου «Όσιε Πάτερ, ούκ έδωκας ύπνον σοίς οφθαλμοίς» και το δίχορο δοξαστικό της θ' ώρας των Θεοφανείων «Τήν χείρα σου την αψαμένην».

β) Θα αποδώσουν αντιφωνικά το δίχορο δοξαστικό.

γ) Θα αναζητήσουν κοινές φράσεις μεταξύ των προαναφερθέντων μελών ανεξάρτητα από την αναλυτικότητα της καταγραφής τους.

22η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο πλ. δ' ήχος στο σύντομο στιχηρακό είδος - Α

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν έναν ακόμα διατονικό ήχο στο σύντομο στιχηρακό είδος έπειτα από τον α' και τον πλ. α'.

β) Μέσα από το βασικό ρεπερτόριο το οποίο θα μελετηθεί, να αντιλαμβάνονται τα κύρια χαρακτηριστικά του ήχου.

γ) Να κατανοούν συνήθεις μουσικές φράσεις με τις διάφορες παραλλαγές τους.

δ) Να διαχειρίζονται ερμηνευτικά τον πλ. δ' ως ένα μαλακό διατονικό μόρφωμα με ιδιαίτερη κινητικότητα των βαθμίδων, η οποία βρίσκεται σε άμεση εξάρτηση από την εκάστοτε μελωδική συμπεριφορά.

Περιεχόμενα

α) «Σπουδή» στερεοτυπικού φρασεολογίου.

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

γ) Βασικά θεωρητικά χαρακτηριστικά του ήχου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν το «Πάσα πνοή - Αινείτε» του όρθρου, το δογματικό θεοτοκίο «Ο Βασιλεύς των ούρανών», το δοξαστικό των αίνων της Μεταμορφώσεως «Παρέλαβεν Ο Χριστός» και το δοξαστικό της α' ώρας από την ακολουθία των Βασιλικών Ωρών της Μ. Παρασκευής «Τοίς συλλαβουσί σε παρανόμοις».

β) Θα επισημάνουν με τη καθοδήγηση του εκπαιδευτικού, τη τροπική συμπεριφορά του μέλους στη μεσαία, χαμηλή και υψηλή περιοχή. Θα ανιχνεύσουν κοινές μουσικές φράσεις από κάποια στιχηρά, με παράλληλη αναζήτηση αυτών σε άλλα ομότροπα.

γ) Θα αντιγράψουν και θα καταγράψουν συγκεντρωτικά αυτές τις φράσεις στο τετράδιο εργασιών.

23η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο πλ. δ' ήχος στο σύντομο στιχηρακό είδος - Β

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν ορισμένα σημαντικά και περισσότερο απαιτητικά μέλη του ήχου, τα οποία ενέχουν κλασσικές μελωδικές κινήσεις του πλ. δ'.

Περιεχόμενα

α) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν το ιδιόμελο της α' ώρας των Χριστουγέννων «Βηθλεέμ ετοιμάζου», το δοξαστικό των αίνων της εορτής των αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης «Ο των Ανάκτων Άναξ καί Θεός», το ιδιόμελο δοξαστικό των αποστίχων του αγίου Γρηγορίου «Τας καρδίας των πιστών» και το δοξαστικό των αίνων της Κυριακής μετά των Χριστουγέννων «Αίμα καί πυρ».

24η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο πλ. δ' ήχος στο σύντομο στιχηρακό είδος - Γ

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να κατανοούν τον πλ. δ' ήχο μέσα από τη διεύρυνση του ρεπερτορίου και έτσι θα έχουν τη δυνατότητα να καλλιεργήσουν την τεχνική απόδοσης μελών του πλ. δ' ήχου, λαμβάνοντας υπόψη τις μουσικές γραμμές τις οποίες έμαθαν στις προηγούμενες Ενότητες.

β) Να δοκιμάζουν τη συνήθη πρακτική κατά την οποία οι ψάλτες αποδίδουν ένα στιχηρό έχοντας υπόψη μόνο το ποιητικό κείμενο και ανασύροντας από τη μνήμη τους τις κατάλληλες θέσεις, τις οποίες θα πρέπει να έχουν ήδη εμπεδώσει και να τις προσαρμόσουν εναλλακτικά στα δεδομένα και στις ιδιαιτερότητες του εκάστοτε υμνογραφικού κειμένου.

Περιεχόμενα

α) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

β) Απόδοση δοξαστικών άνευ μουσικού κειμένου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν το ιδιόμελο του εσπερινού της Τετάρτης α' νηστειών (προηγιασμένη) «Νηστεύοντες αδελφοί σωματικώς», το ιδιόμελο από το 12ο αντίφωνο της Μ. Πέμπτης «Τάδε λέγει Κύριος προς Ιουδαίους», το δοξαστικό του εσπερινού της Πεντηκοστής «Δευτε λαοί» και το ια' εωθινό δοξαστικό «Φανερών εαυτών».

β) Θα εξασκηθούν στην πρακτική απόδοση δοξαστικών βάσει του ποιητικού κειμένου, άνευ σημειογραφίας. Καθοδήγηση για υιοθέτηση των κλασσικών μουσικών γραμμών του ήχου και με σημείο αναφοράς το κείμενο

(φράσεις, τονιζόμενες συλλαβές, σημεία στίξης, εννοιολογικό περιεχόμενο του υμνογραφικού κειμένου κ.ά).

Γ' ΤΑΞΗ

ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

1η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο δ' ήχος στο σύντομο στιχηραρικό είδος - Α

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Σε συνέχεια των μαθημάτων στο σύντομο στιχηράριο από τη Β' Λυκείου, να γνωρίζουν τον δ' ήχο μέσα από μέλη τα οποία, αφενός ενσωματώνουν τις κλασσικές θέσεις και τα βασικά χαρακτηριστικά του ήχου στο συγκεκριμένο είδος, αφετέρου κρίνονται απαραίτητα, αφού ψάλλονται συχνά στις ακολουθίες του εσπερινού και του όρθρου.

Ειδικότερα, στην Ενότητα αυτή, εντάσσεται -ως επανάληψη- και η εκφώνηση του «Κέλευσον Δέσποτα Άγιε».

Περιεχόμενα

α) «Σπουδή» στερεοτυπικού φρασεολογίου.

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

γ) Βασικά θεωρητικά χαρακτηριστικά του ήχου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν παπαδικά μέλη του εσπερινού «Κύριε εκέκραξα» και «Κατευθυνθήτω η προσευχή μου» και παπαδικά μέλη του όρθρου «Πάσα πνοή» και «Αινείτε Αυτόν».

Προτείνεται η εκφώνηση από κάποιο μαθητή -σε ρόλο κανονάρχη- του «Κέλευσον Δέσποτα Άγιε» πριν από τα παραπάνω μέλη, όπως δηλαδή ορίζει το τυπικό σε περιπτώσεις Αρχιερατικής χοροστασίας.

β) Θα διδαχθούν το δογματικό θεοτοκίο «Ο διά σε Θεοπάτωρ Προφήτης Δαβίδ».

2η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο δ' ήχος στο σύντομο στιχηραρικό είδος - Β

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν καλύτερα τον δ' ήχο του σύντομου στιχηραρίου, μέσα από σημαντικά μέλη της μουσικής φιλολογίας.

β) Να προσεγγίζουν, στο ιδιόμελο του εσπερινού της Μεταμορφώσεως, τα εσωτερικά αυτού ρητορικά σχήματα, συνδυαστικά με αντίστοιχα παραδείγματα από τη Β' Λυκείου (βλ. 18η Ενότητα).

Περιεχόμενα

α) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν τα ακόλουθα στιχηραρικά μέλη: Το δοξαστικό του εσπερινού των Αγ. Πέτρου και Παύλου «Τω τριπτω της ερωτήσεως», το ιδιόμελο του εσπερινού της Μεταμορφώσεως «Είς όρος υψηλον μεταμορφωθείς Ο Σωτήρ», το δοξαστικό των αίνων της Μεσοπεντηκοστής «Φωτισθέντες αδελφοί» και το ιδιόμελο των αποστίχων του εσπερινού της εορτής του Θωμά «Ω του παραδόξου θαύματος».

3η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο δ' ήχος στο σύντομο στιχηραρικό είδος - Γ

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να δοκιμάζουν την απόδοση υμνογραφικών κειμένων, βάσει των θέσεων του ήχου, χωρίς δηλαδή ανάγνωση σημειογραφίας.

β) Να ισοκρατούν και να κανοναρχούν στον δ' ήχο.

Περιεχόμενα

α) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν στιχηρά, όπως το δ' Εωθινό δοξαστικό «Όρθρος ην βαθύς», το ιδιόμελο των Αποστίχων της Κοιμήσεως της Θεοτόκου «Δευτε ανυμνήσωμεν λαοί», το ιδιόμελο της στ' ώρας των Χριστουγέννων «Άκουε ούρανέ, και ενωτίζου η γη» και το δοξαστικό των αίνων της Μ. Τρίτης «Του κρύψαντος το τάλαντον».

4η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο γ' ήχος στο σύντομο στιχηραρικό είδος - Α

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν τον γ' ήχο και τις συνήθεις θέσεις αυτού στο σύντομο στιχηραρικό είδος, μέσα από αναπόσπαστα αλλά και σπανιότερα μέλη του εσπερινού.

Περιεχόμενα

α) «Σπουδή» στερεοτυπικού φρασεολογίου.

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

γ) Βασικά θεωρητικά χαρακτηριστικά του ήχου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν παπαδικά μέλη του εσπερινού «Κύριε εκέκραξα» και «Κατευθυνθήτω η προσευχή μου», το δογματικό θεοτοκίο «Πώς μή θαυμάσωμεν», το δοξαστικό των αποστίχων της εορτής του Αγ. Ανδρέα «Τον συναίμονα Πέτρου» και το δοξαστικό του εσπερινού της εορτής του Αγ. Ευθυμίου «Αφιερωθείς τω Θεω εκ κοιλίας μητρικής».

5η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο γ' ήχος στο σύντομο στιχηραρικό είδος - Α

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν πληρέστερα τον γ' ήχο μελετώντας μέλη, τα οποία ενσωματώνουν τις κλασσικές θέσεις - γραμμές του ήχου.

β) Να ισοκρατούν και να κανοναρχούν στον γ' ήχο.

Περιεχόμενα

α) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν το δοξαστικό των αποστίχων της εορτής των Προπατόρων «Τών Προπατόρων το σύστημα», το β' ιδιόμελο της α' ώρας των Χριστουγέννων «Νυν προφητική πρόρρησις», το ιδιόμελο των αίνων του Τελώ-

νου και του Φαρισαίου «Του Τελώνου και του Φαρισαίου το διάφορον» και το ιδιόμελο της λιτής της εορτής της Κοιμήσεως της Θεοτόκου «Δεύτε άπαντα τα πέρατα της γης».

6η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο βαρύς ήχος στο σύντομο στιχηρακό είδος - Α

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν από στήθους το κεκραγάριο του βαρέος ήχου.

β) Να γνωρίζουν τις συνήθειες ενδιάμεσες ατελείς και εντελείς καταλήξεις, επί τη βάσει των διδασκόμενων ιδιόμελων.

Περιεχόμενα

α) Μελέτη των θέσεων. «Σπουδή» στερεοτυπικού φρασολογίου.

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

γ) Βασικά θεωρητικά χαρακτηριστικά του ήχου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν τα παπαδικά μέλη του εσπερινού «Κύριε εκέκραξα» και «Κατευθυνθήτω ηπροσευχή μου», τα στιχηρά ιδιόμελα του εσπερινού της γ' και δ' εβδομάδος των νηστειών αντίστοιχα, «Ασώτου δίκην απέστην» και «Τοίς πάθεσι δουλώσας» και το ζ' εωθινό δοξαστικό «Ιδού σκοτία και πρωί».

7η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο βαρύς ήχος στο σύντομο στιχηρακό είδος - Β

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίσουν τον βαρύ ήχο ψάλλοντας μέλη, τα οποία ενσωματώνουν τα βασικά χαρακτηριστικά του ήχου.

Περιεχόμενα

α) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν το δοξαστικό των αίνων της εορτής των Προπατόρων «Δεύτε άπαντες, πιστώσ πανηγυρισμέν», το πρώτο ιδιόμελο της θ' ώρας των Χριστουγέννων «Εξεπλήττετο Ο Ηρώδης», το πρώτο ιδιόμελο της θ' ώρας των Θεοφανείων «Θάμβος ην κατιδείν».

8η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο πλ. β' ήχος στο σύντομο στιχηρακό είδος - Α

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν τον πλ. β' ήχο και το ιδίωμα του ήχου να κινείται άλλοτε αμιγώς με σκληρά χρωματικά και άλλοτε διατονικά στην υψηλή περιοχή.

Περιεχόμενα

α) Μελέτη των θέσεων. «Σπουδή» στερεοτυπικού φρασολογίου.

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

γ) Βασικά θεωρητικά χαρακτηριστικά του ήχου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

α) Οι μαθητές/τριες θα διδαχθούν τα παπαδικά μέλη του εσπερινού «Κύριε εκέκραξα» και «Κατευθυνθήτω ηπροσευχή μου», το αναστάσιμο στιχηρό του εσπερινού «Νίκην έχων Χριστέ», το δογματικό θεοτοκίο «Τίς μή μακαρίσει σε» και το δοξαστικό του εσπερινού του Αγ. Γεωργίου «Αξίως του ονόματος».

9η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο πλ. β' ήχος στο σύντομο στιχηρακό είδος - Β

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να διευρύνουν το ρεπερτόριό τους με την εκμάθηση πλήθους μελών.

β) Να προσομοιάζουν από στήθους στιχηρά, βάσει του αρχετυπικού «Ο Σταυρός σου Κύριε».

Περιεχόμενα

α) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν τα παπαδικά μέλη του όρθρου «Πάσα πνοή» και «Αινείτε αυτόν» και το αναστάσιμο στιχηρό «Ο Σταυρός σου Κύριε».

β) Θα κληθούν, με τη βοήθεια του καθηγητή, να προσομοιάσουν το προαναφερθέν στιχηρό με τα δύο επόμενα στιχηρά «Ηταφή Σου Δέσποτα» και «Σύν Πατρί και Πνεύματι».

γ) Θα διδαχθούν το ιδιόμελο του όρθρου (Ν' ψαλμός) της Κοιμήσεως της Θεοτόκου «Ότε η Μετάστασις».

10η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο πλ. β' ήχος στο σύντομο στιχηρακό είδος - Γ

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να ισοκρατούν και να κανοναρχούν στον πλ. β' ήχο γενικότερα, αλλά και στο μέλος «Σήμερον γεννάται εκ Παρθένου» ειδικότερα, όπου το υμνογραφικό κείμενο -κατά παράδοση- απαγγέλλεται καθ' ολοκληρίαν και εν τω μέσω του Ναού. (Το κανονάρχημα σε προηγούμενες Ενότητες γινόταν κατά βάση ανά λεκτικό κώλον.)

Περιεχόμενα

α) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

β) Αντιφωνική ψαλμωδία δίχορων μελών.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν το στ' εωθινό δοξαστικό «Η όντως ειρήνη σου Χριστέ», το δοξαστικό των αίνων του Τιμίου Σταυρού «Σήμερον προέρχεται Ο Σταυρος του Κυρίου».

β) Θα κανοναρχήσουν εναλλάξ στα προαναφερθέντα μέλη.

γ) Θα διδαχθούν και θα ψάλλουν αντιφωνικώς το δίχορο δοξαστικό της θ' ώρας των Χριστουγέννων «Σήμερον γεννάται εκ Παρθένου».

δ) Θα μελετήσουν συνδυαστικά και το αντίστοιχο μάθημα της Μ. Παρασκευής «Σήμερον κρεμάται επί ξύλου».

11η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο β' ήχος στο σύντομο στιχηρακό είδος - Α

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν το άκουσμα και βασικά χαρακτηριστικά του β' ήχου στο σύντομο στιχηρακό είδος.

β) Να ψάλλουν από στήθους το κεκραγάριο του ήχου.

γ) Να είναι σε θέση να διαχειριστούν το ισοκράτημα στο β' ήχο.

Περιεχόμενα

α) Μελέτη των θέσεων. «Σπουδή» στερεοτυπικού φρασολογίου.

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

γ) Βασικά θεωρητικά χαρακτηριστικά του ήχου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν τα παπαδικά μέλη του εσπερινού «Κύριε εκέκραξα» και «Κατευθυνθήτω ηπροσευχή μου», τα παπαδικά μέλη του όρθρου «Πάσα πνοή» και «Αινείτε αυτόν» και το δογματικό θεοτοκίο της οκτωήχου «Παρηλθεν η σκιά του νόμου».

12η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο β' ήχος στο σύντομο στιχηρακό είδος - Β

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν πληρέστερα τον β' ήχο.

β) Να κατέχουν μαθήματα μεγάλων εορτών, τα οποία αποτελούν σημαντικό μέρος του απαραίτητου ρεπερτορίου για την επιτέλεση.

Περιεχόμενα

α) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν τα παρακάτω δοξαστικά: i) του εσπερινού της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού «Δευτε άπαντα τα έθνη», ii) το β' εωθινό «Μετά μύρων προσελθούσαις», iii) των αίνων της εορτής του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου «Το απ' αιώνος μυστήριον» και iv) του εσπερινού της εορτής των Χριστουγέννων «Αύγούστου μοναρχήσαντος επί της γης».

13η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο β' ήχος στο σύντομο στιχηρακό είδος - Γ

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να ψάλλουν σημαντικά μέλη του ήχου από τις ακολουθίες του όρθρου και του εσπερινού.

Περιεχόμενα

α) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα διδαχθούν τα ιδιόμελα του όρθρου της Μ. Πέμπτης «Συντρέχει λοιπόν, το συνέδριον τών Ιουδαίων», το δοξαστικό του εσπερινού της Κυριακής του Ασώτου «Ω πόσων αγαθών», το ιδιόμελο του Ν' ψαλμού της εορτής των Αγ. Κωνσταντίνου και Ελένης «Του εύσεβους Κωνσταντίνου ημνήμη» και το στιχηρό της λιτής της

εορτής του γενεθλίου της Θεοτόκου «Δευτε φιλοπάρθενοι πάντες».

14η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο α' ήχος στο αργό ειρμολογικό είδος - Α

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν και να διακρίνουν συγκριτικά τη μουσική υφή του ρεπερτορίου του αργού ειρμολογίου, το οποίο είναι μελισματικότερο των προηγούμενων δύο ειδών (σύντομο ειρμολογικό και σύντομο στιχηρακό είδος), μέσα από τις διπλές καταβασιές των Χριστουγέννων.

Περιεχόμενα

α) Μελέτη των θέσεων. «Σπουδή» στερεοτυπικού φρασολογίου.

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα μελετήσουν τους αργούς ειρμούς της α' και θ' ωδής των πεζών και ιαμβικών καταβασιών της εορτής των Χριστουγέννων.

15η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο α' ήχος στο αργό ειρμολογικό είδος - Β

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να μελετήσουν και να ψάλλουν μέλη με πυκνότερη χρήση του γοργού σε σύγκριση με το σύντομο ειρμολογικό και στιχηρακό είδος.

β) Ειδικότερα για τον α' ήχο, να γνωρίζουν το κατάλληλο ισοκράτημα και να διακρίνουν τους δεσπόζοντες φθόγγους και τις συνήθεις μελωδικές γραμμές και καταλήξεις στο νέο είδος (αργό ειρμολογίο).

Περιεχόμενα

α) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα μελετήσουν επιλεγμένες καταβασιές από την εορτή της Αναστάσεως του Κυρίου (α', γ', στ' και θ' ωδή) και της Κοιμήσεως της Θεοτόκου (α', δ', η' και θ' ωδή).

16η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο πλ. α' ήχος στο αργό ειρμολογικό είδος

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν τον πλ. α' στο αργό ειρμολογικό είδος.
β) Μέσα από τη μελέτη συχνά εμφανιζόμενων θέσεων του ήχου, θα αναγνωρίζουν επαναλαμβανόμενες φράσεις - μουσικές φόρμουλες, οι οποίες είναι κατά περίπτωση και εν μέρει διαφοροποιημένες βάσει του τονισμού του κειμένου και των μουσικών συμφραζόμενων.

Περιεχόμενα

α) Μελέτη των θέσεων. «Σπουδή» στερεοτυπικού φρασολογίου.

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα μελετήσουν επιλεγμένες καταβασίες από την εορτή της Αναλήψεως του Κυρίου (α', γ', δ', ε', στ' και ζ' ωδή).

β) Θα κληθούν να εντοπίσουν τις κοινές μελωδικές φράσεις.

17η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο πλ. δ' ήχος στο αργό ειρμολογικό είδος

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να διαχειρίζονται ερμηνευτικά τον πλ. δ' κινούμενο και κατά τριφωνία (εκ του Γα), τον οποίο θα αντιπαραβάλουν με τον κανόνα της μικρής παράκλησης (πρβλ: Β' Λυκείου 22η Ενότητα).

β) Θα γνωρίζουν τη ιδιαίτερη περίπτωση κατά την οποία η θ' ωδή έχει δύο ειρμούς.

Περιεχόμενα

α) Μελέτη των θέσεων. «Σπουδή» στερεοτυπικού φρασολογίου.

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα μελετήσουν επιλεγμένες καταβασίες από την εορτή της υψώσεως του Τιμίου Σταυρού (α', δ', ζ' και την διπλή θ' ωδή).

18η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο δ' ήχος στο αργό ειρμολογικό είδος

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν τις κινήσεις του δ' ήχου-λεγέτου, μέσα από ρεπερτόριο του αργού ειρμολογίου και αντιπαραβάλλοντάς αυτό με σύντομα ομόηχα μέλη του κανόνα.

Περιεχόμενα

α) Μελέτη των θέσεων. «Σπουδή» στερεοτυπικού φρασολογίου.

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα μελετήσουν επιλεγμένες καταβασίες από την εορτή του Ευαγγελισμού (α', γ', ε', ζ' και θ').

β) Θα διδαχθούν τον σύντομο ειρμό της θ' ωδής και θα τον προσομοιάσουν με τα αντίστοιχα τροπάρια, τα οποία θα αποδοθούν με τον ανάλογο στίχο, καταλήγοντας στην αργή καταβασία της εν λόγω ωδής.

γ) Προτείνεται να ψάλλουν τον κανόνα ατομικά, τη δε καταβασία ομαδικά.

δ) Θα μελετήσουν και την αργή καταβασία «Άπας γη-γενής».

19η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο γ' ήχος στο αργό ειρμολογικό είδος

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να γνωρίζουν τον γ' ήχο στο αργό ειρμολόγιο.

β) Να αντιλαμβάνονται τις συνήθεις ενδιάμεσες καταλήξεις (ατελείς και εντελείς) κυρίως στους φθόγγους Πα και Κε, καθώς και τις τελικές καταλήξεις στον φθόγγο Γα.

γ) Έχοντας εξασκηθεί στην τεχνική των προσομοίων, να διαχειρίζονται την ιδιαίτερη στιχολογία στην θ' ωδή πριν την αργή καταβασία, με αφορμή τα μέλη της εορτής της Υπαπαντής.

Περιεχόμενα

α) Μελέτη των θέσεων. «Σπουδή» στερεοτυπικού φρασολογίου.

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα μελετήσουν την α', γ', στ', η' και θ' ωδή των καταβασιών της εορτής της Υπαπαντής. Πριν από την θ' ωδή «Εν νόμω, σκιά καί γράμματι», οι μαθητές θα επισυνάψουν το μεγαλυνάριο της εορτής «Ακατάληπτον εστι», το οποίο και θα προσομοιάσουν από στήθους στους ακόλουθους στίχους, ώστε να καταλήξουν στην αργή καταβασία της εν λόγω ωδής.

β) Θα ψάλλουν τον κανόνα ατομικά, τη δε καταβασία ομαδικά.

20η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο βαρύς ήχος στο αργό ειρμολογικό είδος

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να αντιλαμβάνονται τη μελωδική ανάπτυξη του ήχου σε αντιπαραβολή μάλιστα με τις εκφάνσεις του ήχου στο σύντομο ειρμολογικό και στιχηραρικό είδος (πρβλ: 6η Ενότητα και Β' Λυκείου 8η Ενότητα).

Περιεχόμενα

α) Μελέτη των θέσεων. «Σπουδή» στερεοτυπικού φρασολογίου.

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα μελετήσουν επιλογή από αργές καταβασίες της εορτής της Πεντηκοστής (α', γ', δ', στ', ζ' και θ' ωδή).

β) Θα κληθούν να προσεγγίσουν τις καταβασίες όσον αφορά στη μορφολογία, στις θέσεις, στο κοινό φρασολογικό υλικό, καθώς και σε στερεοτυπικά μελωδικά μοτίβα.

21η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Ο β' ήχος στο αργό ειρμολογικό είδος

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να αντιλαμβάνονται και να διαχειρίζονται ερμηνευτικά την ιδιαιτερότητα του β' ήχου να κινείται κυρίως στις διφωνίες Βου-Δι και Δι-Ζω'.

Περιεχόμενα

α) Μελέτη των θέσεων. «Σπουδή» στερεοτυπικού φρασολογίου.

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου.

γ) Βασικά θεωρητικά χαρακτηριστικά του ήχου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα μελετήσουν εκλογή από τις ιαμβικές καταβάσεις της εορτής των Θεοφανείων α', γ', στ', ζ' και θ'.

β) Θα ανιχνεύσουν τις όμοιες θέσεις στους αργούς ειρμούς.

22η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Το παπαδικό είδος - Α

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να κατανοούν τη δομή, το περιεχόμενο και τον ιδιαίτερο υφολογικό χαρακτήρα -σε ερμηνευτικό επίπεδο- των μελών της Παπαδικής σε α' ήχο.

β) Να γνωρίζουν στοιχεία του ειδικού στερεοτυπικού φρασεολογίου της Παπαδικής, και ειδικά σε σχέση με επιμέρους μελοποιητικές της εκδοχές, όπως π.χ. χερουβικά και κοινωνικά.

Περιεχόμενα

α) Στοιχειώδης αναφορά στη συνθετική μορφή των παπαδικών μελών.

β) Το ζήτημα της ερμηνευτικής διαχείρισης των αργών παπαδικών μελών.

γ) Ο παπαδικός α' ήχος.

δ) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου του α' ήχου.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα μελετήσουν το σύντομο χερουβικό (της εβδομάδος) του Πέτρου Πελοποννησίου και το κοινωνικό της Κυριακής «Αινείτε» του ίδιου.

β) Θα χωρίσουν τα μέλη σε Ενότητες.

γ) Θα εντοπίσουν μικρότερες και μεγαλύτερες θέσεις (στερεοτυπικό φρασεολόγιο).

δ) Θα ακροαστούν τα παραπάνω μέλη.

23η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Το παπαδικό είδος - Β

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να αντιληφθούν τη συμπεριφορά του ήχου δ' - Άγια σε μέλη της Παπαδικής (χερουβικά, κοινωνικά κ.ά.).

Περιεχόμενα

α) Ο δ' ήχος - Άγια.

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου του δ' ήχου.

γ) Βασικά θεωρητικά χαρακτηριστικά του δ' ήχου «Άγια».

δ) Μορφολογική προσέγγιση αργών μελών.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα μελετήσουν το σύντομο χερουβικό (της εβδομάδος) του Πέτρου Πελοποννησίου και το κοινωνικό των Θεομητορικών εορτών «Ποτήριον σωτηρίου» από τη σειρά των κοινωνικών της εβδομάδος.

β) Θα χωρίσουν τα προαναφερθέντα μέλη σε Ενότητες.

γ) Θα εντοπίσουν μικρότερες και μεγαλύτερες θέσεις (στερεοτυπικό φρασεολόγιο).

δ) Θα αντιπαραβάλουν κοινές θέσεις με τα παπαδικά μαθήματα της προηγούμενης Ενότητας (Εν. 22η).

ε) Θα ακροαστούν τα παραπάνω μέλη.

24η Διδακτική Ενότητα (1 δίωρο): Το παπαδικό είδος - Γ

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της Ενότητας οι μαθητές/τριες θα είναι σε θέση:

α) Να προσεγγίζουν θεωρητικά και ερμηνευτικά μέλη της Παπαδικής σε ήχο πλ. δ'.

β) Να αποκτήσουν τα κατάλληλα μεθοδολογικά εργαλεία (θεωρητικά και ερμηνευτικά) αναφορικά με την προσέγγιση αντίστοιχων μελοποιητικών περιπτώσεων από το είδος της Παπαδικής.

Περιεχόμενα

α) Ο παπαδικός πλ. δ' ήχος.

β) Μελέτη επιλεγμένου ρεπερτορίου του πλ. δ' ήχου.

γ) Μορφολογική προσέγγιση αργών μελών.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

Οι μαθητές/τριες:

α) Θα μελετήσουν το σύντομο χερουβικό (της εβδομάδος) του Πέτρου Πελοποννησίου και το κοινωνικό «Εις μνημόσυνον», το οποίο ψάλλεται την Τρίτη, καθώς και σε μνήμες Αγίων.

β) Θα χωρίσουν τα προαναφερθέντα μέλη σε Ενότητες.

γ) Θα εντοπίσουν μικρότερες και μεγαλύτερες θέσεις (στερεοτυπικό φρασεολόγιο).

δ) Θα αντιπαραβάλουν κοινές θέσεις με τα παπαδικά μαθήματα των προηγούμενων δύο Ενότητων (Εν. 22η και 23η).

ε) Θα ακροαστούν τα παραπάνω μέλη.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Μαρούσι, 17 Σεπτεμβρίου 2020

Η Υπουργός

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ